

בית

מרן

לענין מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

ערש"ק
ט"ו אדר ב' תשע"ט
פרשת צו
שושן פורים
מסגרת: חג אדר (צפון י)

עלון מס' 203

הרב המקדים: הגאון רבי יהודה דרעי שליט"א
רבה של באר שבע

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הוה"ר לישראל אב"ד במיה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף** שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרב הג"ר רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	דבינו תם
ירושלים	17:36	18:28	19:12
תל אביב	17:34	18:26	19:09
חיפה	17:35	18:27	19:11
באר שבע	17:35	18:27	19:11

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
מרים בת פנינה
לזיווג הנגן בקרוב

כל המעוניין שיתקשר לרבי יצחק לוי שליט"א או לרבי לוי לוי שליט"א
חייג: 5290*

"מתי סוף זמן קריאת מגילה?"
לרגל חג הפורים
בקו הליכות בית מרן הגברנו את המענה הרבני לשאלות בעניני הלכות פורים ולכל השאלות בהלכה

24 *5293 שלוחה 1

- תוכן העניינים:**
- עמ' 4-1 השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
  - עמ' 5 פרשת צו**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
  - עמ' 5 לאורם נלך**
הגאון הגדול רבי אהרון קוטלר צוק"ל
  - עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
  - עמ' 6 הלכות נשים - פסח**
הרב אברהם דניאל שליט"א
  - עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
  - עמ' 7 נס פורים**
הרב משה והב שליט"א
  - עמ' 7 אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברזילאי שליט"א

הלכות פורים

זמן קריאת המגילה בעיירות המסופקות, ובשכונות ירושלים. קריאת מגילה בשכונות רמות. דין הנשים בקריאה מגילה. דין האונן בפורים. גם מצוות דרבנן צריכות כוונה. דין הקורא מגילה ולא כיון לשם מצוה. דין מי שיש לו מגילה כשרה. לא להרעיש בקריאת המגילה. לשמוע כל מילה. דין בן עיר שהלך לכרך ולהפך. דין בחורי ישיבות.

תקנת חכמים

א. בספר החינוך מונה את כל תרי"ג מצוות של התורה, ובתחילת הספר מנה שבע מצוות דרבנן, ואלו הן: 1. ברכות הנהנין. 2. נטילת ידים. 3. נר שבת. 4. עירוב. 5. הלל. 6. נרנוכה. 7. קריאת המגילה. בפורים ישנם שבע מצוות: גולת הכותרת שזה מקרא מגילה, משלוח מנות, תושביה יקראו בט"ו. גם בשושן הבירה - היום היה "על הניסים", מתנות לאבוינים, סעודת פורים, ואיסור מספד ותענית.

מוקפות חומה

ב. המשנה (מגילה ב.) אומרת, כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קוראים בחמשה עשר, כפרים ועיירות גדולות קוראים בארבעה עשר. ובגמרא (מגילה ג.) מבואר, שאפילו עיר שהיתה מוקפת חומה בימות יהושע בן נון והיום היא כבר לא מוקפת חומה, קוראים עד היום רק בט"ו, מפני ששם התרחש חמדתן של מלכות ישראל וקריאתה רק בט"ו, שהיא דאי מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. אבל כמעט בכל הארץ קוראים ב"ד, מלבד הערים המסופקות שקוראים גם בט"ו בלי ברכה.

ערים המסופקות

ג. בחברון וקרית ארבע, הרדב"ז (ח"ב סי' תרפא) - היה לפני כ-550 שנה - כתב שקוראים בחברון רק יום אחד, ב"ד. אבל החיד"א

1 הכונה על הלל שקוראים בחגים, שהוא מוקפת חכמים ולכן מברכים עליו "אשר קדשנו במצותיו וצונו לגמור את ההלל". אבל הלל שקוראים בראש חודש אינו תקנת חכמים אלא מנהג, ולכן כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ס"ז, ופ"ג מהלכות תנוכה ה"ז) שאין לברך על הלל בראש חודש, כי אין יאמר אשר קדשנו במצותיו וצונו. והלא אינו מצוה לומר הלל. אמנם לדעת רבינו תם (בתוס' ברכות ד. ד"ה ימים) מברכים על ההלל אף על פי שהוא מנהג, וכך פסק הרמ"א (בהגה) וכן נוהגים האשכנזים. אבל מרן בשלחן ערוך (סימן תכב סעיף ב) העיד שהמנהג בכל ארץ ישראל וסביבותיה שלא לברך על ההלל בראש חודש, זו אחת מהלכות היחידות שמרן תולה במנהג. וכך המנהג היה פשוט בארץ עד לפני כמה עשרות שנים, לצערנו הרב לאחרונה יש שרוצים להכניס בארץ את המנהגים שהיו בחו"ל, ומתנאים בזה, מוציאים סידור עם הסכמות של כל מיני חכמים, וכותבים שם לברך על ההלל בראש חודש. מי שמצא בבית נוסת שמברכים שם על ההלל בראש חודש, לא יענה אמן, כי לדעת הרמב"ם לא משנה מי מברך, אשכנזי, ספרדי, תימני, מרוקאי, או ברכה לבטלה. ומכיון שאנחנו נוהגים כדעת הרמב"ם שזו ברכה לבטלה, הוא הדין שאין לענות אמן, כי זו ספק אמן ותומה, וכשם שספק ברכות לחקל, הוא הדין ספק אמן לחקל, שהרי רוביתו (בברכות מז.) החמירו מאוד בעון העונה אמן ותומה, שיתיימנו בניו חס ושלום.

דין או חסידות

ד. לדעת הגאונים (הביאם הר"ן מגילה ב' ע"א מדפי הר"ף) מעיקר הדין בעיירות המסופקות קוראים ב"ד כרוב העולם שקוראים ב"ד, ורק ממידת חסידות לקראו בעיירות המסופקות יומים. אך דעת הרמב"ם (פ"א מהלכות מגילה ה"א) שבעיירות המסופקות צריכים לקרוא יומיים מן הדין, לא כסתם דין דרבנן, אלא מדברי קבלה. הרמב"ם (ירושלים תרצ"ד סימן פד) נשאל לשיטתו שבעיירות המסופקות קוראים יומיים מהדין, האם מותר לברך גם בט"ו, וענה להם שמברכים רק ב"ד, שהוא זמן קריאה לכל, אבל בט"ו אין לברך מספק, שהרי ברכה שאינה צריכה אסורה מדאורייתא, ואין לברך מספק.

בית שאן

ה. בבית שאן, מן הראוי לומר לציבור שיקראו יומיים. בספר כפתור ופרח (פרק ז) כתב, שנראה יותר שבית שאן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, ומביא ראיה שבבניא (שמאל א' לא, י) מסופר שכאשר שאול המלך ראה את הפלשתים מתקרבים לעברו עם חיזים, ביקש משמשו: קח את החרב ותהרוג אותי, אמר לו: ירא אני לשלוח יד במשיח ה', ושאלו תקע את החרב בקרקע והפיל עצמו עליה ומת, וכך עשה אחריו גם השמש. כתוב שלקחו את גופתו וקבעוה במסמרים בחומת בית שן, ותלו

2 שאול נענש על שלא מתה את זכר עמלק. המאבד עצמו לדעת עונו חמור מאוד שאין לו חלק לעולם הבא, וכמו שנאמר "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרושו". ומכל מקום אומר המדרש (בראשית רבה פאשה לד אות יג) "אך" למעט את שאול, כי שאול העלה לפניו את שאול באוב, ואמר לו שמואל "למה הרגתני להעלות אותי", "ומחר אתה ובניך עמי" (שמאל א' כח, טו, טז), ואכן הוא ובניו יהונתן ואבינדב נהרגו למחרת, וחשב שאול שאם יחכה עד שהפלשתים יבאו להרוג אותו, אחר כך הם יתעללו בגופתו וינסו מורך בבלבם של עם ישראל.

רבניות הרוצות לעסוק בקירוב עם נשים דרך הטלפון בנהרת משפחה, שלום בית, שבת, ועוד
התקשרו עכשיו: 058-3269674

את ראשו בבית דגון (דברי הימים א' י'). ומשם הוכיח בספר כפתור ופרח שהיתה חומה בבית שאן. אבל האחרונים לא הסכימו אתו ודחו את הראיה, כי אולי החומה היתה חדשה לאחר יהושע בן נון, ועוד שבפסוק כתוב "בית שון" ולא "בית שאן", ויתכן שזה לא אותו מקום. לכן מחמת הספק כדאי לקרוא שם מגילה גם ביום ט"ו בלי ברכה, ומי שקשה לו פסוק.

אנוס ב"ד

1. לפני כמה שנים היו כמה חיילים מבית שאן שמחמת אנוס-אולי היו במשמר או שרדפו אחרי מחבלים - לא קראו את המגילה ב"ד, והגיעו לבית שאן בליל ט"ו, חכם אחד שם אמר להם תקראו בט"ו ותברכו. הוא דייק מהרמב"ם הני"ל, שמואחז שכבר קרא את המגילה ב"ד כרוב העולם ויצא ידי חובה, לכן לא מברך על הקריאה של ט"ו, ומשמע שאם לא קרא ב"ד אין חשש שכבר יצא ידי חובה, ומברך על הקריאה בט"ו. אבל הדיקן הזה מהרמב"ם הוא לא נכון, סוף סוף יש ספק אם צריך לקרוא שם בט"ו, וספק ברכות להקל. ברכות לא מעכבות את המצוות, ויכולים לקרוא בלי ברכה. לכן מי שהוא מהעיריות המסופקות ונאנס ולא קרא ב"ד, יקרא בט"ו בלי ברכה.

ערים הסמוכות ליפו

2. לפני כחמישים שנה בשנת תשכ"ח תשכ"ט, היינו גרים בתל אביב, כולם שם קוראים ב"ד, אבל מרן זצ"ל לאחר התפלה ביום ט"ו היה קורא לגבאי שמעון לוי, והיה יושב אתנו הבנים בבית הנכנסת וקורא את המגילה בלי ברכה, מפני שתל אביב היא מחוברת ליפו שהיא ספק מוקפת חומה. הרב מעולם לא אמר בשיעורים שלו לקרוא בתל אביב יומיים, אני מספר לכם להראות שהרב היה מחמיר ומתחסד רק לעצמו ונהג סלסול בעצמו. החזון איש היה מחמיר על עצמו וקרא בבני ברק גם בט"ו בלי ברכה, כי יש חיבור ליפו דרך רמת גן, פרדס כץ, תל אביב, יפו, או גלגל שאם עולים לגג של פוניבז' רואים את יפו, אבל לא הורה כך לרבים. החיד"א (בברכי יוסף תרפ"ח סק"ט) כתב, מה שכתוב כרך וכל הסמוך לו נידון ככרך, זה נאמר רק בכרך ודאי אבל בעיריות המסופקות אין דין סמוך. ואם כן, די לך להחמיר ביפו, אבל בעיריות סמוכות ליפו לא צריך להחמיר, ולכן רובם ככולם לא מחמירים בזה, וגם בגוש דן יקראו ב"ד.

ירושלים החדשה

3. בירושלים כל השכונות כולם - כולל בית וגן, בית הכרם, קרית יובל, נוה יעקב, פסגת זאב (לא גבעת זאב) - קוראים בט"ו, כי כל השכונות מחוברות לירושלים, גם אם לא רואים מכל מקום את החומה של העיר העתיקה, יש חיבור לשם. במסכת עירובין (נה): מבואר המושג "עירובו של עיר", לחבר כמה מקומות להיות עיר אחת לענין העירוב, הבתים מתחברים על ידי שלא יהיה שבעים אמה ושיריים ביניהם. כל אמה זה 48 ס"מ, ואם כן שבעים אמה זה כ-35 מטר. אם תעשו חשבון תראו שכל השכונות בירושלים מחוברות עד לעיר העתיקה, אמנם בשכונת נוה יעקב יש כיכר גדולה, והכביש שם הוא יותר ארוך מ-35 מטר, ולכן יש רוצים לומר שהכבישים לא מחברים בלי שיש שם בניינים, אבל זה לא נכון, כי הכבישים משמשים את בני העיר, והלא בזמננו היו נהרות בין הבתים שהיו מכבסים שם את הבגדים - לא היתה מוכנת כביסה - וכתוב שאתם הנהרות נחשבות חיבור. ה רצו לומר שרק אם יש שימוש כזה של כיבוס הוא מחבר, לא כביש. אבל זה לא נכון, ולפי ההגיון נראה - והגיון ליבי לפניך - שגם כביש נחשב שימוש של בני העיר. וזה נפקא מינה גם לשכונת הר חומה, שהכביש מצרף אותה לירושלים.

י"ד בירושלים

4. לפני הרבה שנים הגאון הרב טוקצ'נינסקי הנהיג בישיבת "עץ חיים" ברחוב יפו בירושלים, לקרוא מגילה גם ב"ד בלי ברכה, ועד עצם היום הזה מפרסמים מודעה בעיתון "המודיע" שמתקיים מניין ב"ד בעץ חיים לקריאת מגילה. וטעמו משום שלא רואים את החומה משם, והוא מסתמך על שו"ת מהרי"ל ד"סקין (בקה' אחרון סימן קג) שכך משמע מדבריו. אולם בצ"ח הקודש (קונטרס אחרון סימן נב) וגם החזון איש (הל' מגילה סימן קנג, והלכות מעשרות סי' טז) לא מסכימים אתו, ואף על פי שלא רואים את החומה משם, יש חיבור, כי אין הפסק של שבעים אמה ושיריים משם עד לעיר העתיקה. יש גם חשש שהעושים כן וקוראים ב"ד עוברים על לא תגודדו - לא תעשו אגודות אגודות! לכן גדולי הדור לא הסכימו אתו, אבל הם מתעקשים.

סמוך ונראה

5. יש להסתפק אם בחיבור השכונות לעיר העתיקה, צריך להקפיד שלא יהיה מרחק יותר משבעים אמה ושיריים, כ-35 מטר, או שהעיקר שלא יהיה מרחק יותר ממיל - אלפיים אמה - 960 מטר. בגמרא (מגילה ב:) אמר רבי יהושע בן לוי, כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה

3 היה תלמיד חכם גדול. מרן זצ"ל הכיר אותו והיה אתו בקשר לפני כשבעים או שמונים שנה.

4 בשיעורים הקודמים דיברנו שאין חשש לא התגודדו במנהגי עדות, כגון בחילוקים שבין הספרדים והאשכנזים, שהספרדים עושים כדעת מרן והאשכנזים כדעת הרמ"א, שזה כדיון שתי בתי דינים בעיר אחת שכל אחד עושה כבית דין אחר. וכן מבואר בשו"ת חמד (מע' ל' לא תגודדו), שבדבר שפשוט המנהג שזה עושה כך וזה עושה כך, אין איסור לא התגודדו. אבל בקריאת המגילה שרוב ככל הצבור קוראים בט"ו, לא טוב שיחידים יבואו וינהיגו לקרוא בט"ו.

עמו נידון ככרך. עד כמה? אמר רבי ירמיה ואיתמא רבי חייה בר אבא, כמחמתן לטבריא, מיל. ובראשונים יש מפרשים שמיל נאמר לענין סמוך, אבל לענין נראה אפילו יותר ממיל, כך כתבו הרשב"א והריטב"א והמאירי שם. אולם יש מפרשים שמה שאמרו מיל זה לענין נראה, אבל לענין סמוך הוא מרחק של שבעים אמה ושיריים. מרן בכסף משנה (פ"א מהלכות מגילה ה"י) ובבית יוסף (סימן תרפח) הקשה קושיא על הרמב"ם, ותירץ שני תירוץ, לתירוץ הראשון סמוך צריך שיהיה עד שבעים אמה ושיריים, ולפי התירוץ השני גם סמוך הוא עד מיל. החיד"א והחזון איש (הלכות מגילה סימן קנא, קנג) תפסו עיקר כמו התירוץ הראשון, ששיעור מיל נאמר לענין סמוך, ולענין סמוך צריך שיעור עירובו של עיר. אבל הם לא ראו את דברי המאירי שבזמנם עוד לא נדפס.

שכונות מרוחקות בירושלים

6. היה דיון על שכונת הר נוף בירושלים, כמה חכמים רצו לומר לקרוא שם ב"ד, ואז הלכו ובדקו וראו שיש חיבור. אחר כך דנו גם על שכונת רמות, אם נאמר שצריך סמיכות של שבעים אמה ושיריים, כמו אחד מתירוצי הכסף משנה, בין רמת שלמה או הר חוצבים לרמות יש הרבה יותר מזה. אבל אם נאמר שסמיכות היא של מיל, כדעת הראשונים שהזכרנו, יש פחות ממיל בין הבתים האחרונים של סנהדריה המורחבת לבין רמות, אם משערים מרחק אורכי יש ביניהם 600 מטר, ואם משערים בקרקע יש ביניהם 780 מטר.

בורגנים

7. לפני שלושים שנה ויותר מרן זצ"ל בייע אומר (ח"ו תאו"ח סי' נה, נט) פסק שברמות קוראים ב"ד. ובאותה תקופה הוא התחנן לעסקנים שיניחו בורגנים - קרוואנים - בין ירושלים לרמות, לחבר את רמות לירושלים. הבן שגר ברמות רוצה לבוא לאבא שלו שגר בבוכרים לסעודת פורים ב"ד, אבל אצלו זה לא פורים. אז אמרו שיש בעיות עם הרישיון, ומשום מה נתרשלו בדבר הזה. כל מי שלמד את הסוגיא בעירובין (נה): יודע, שמועיל חיבור על ידי בורגנים, המאמר מרדכי (סימן תרפ"ח סק"ג) - לפני כמאתים וחמישים שנה - ועוד להקת אחרונים כתבו, שכמו שמועיל בורגנים לענין עירוב כך מועיל גם לענין מגילה. האדמו"ר מסוכוטשוב בשו"ת אבני נזר (תאו"ח סימן שג, וסימן תפ אות ז) כתב, שאפילו אף אחד לא גר בבורגנים, כיון שיכולים לגור שם הם מצרפים. וכן כתב החתם סופר (או"ח סימן צה) לענין עירוב שבת, וכן בשו"ת בית יצחק שמלקיס (תאו"ח סימן מט אות ג). גם הגאון רבי רפאל שלום הכהן - היה לפני כמאה וארבעים שנה בג'רבא - כתב בספרו תפארת בחורים (סוה"ג), שבורגנים מועיל גם לענין מקרא מגילה. וכן כתב רבי מאיר אריק (במנחת פתים או"ח סימן שצח) שהיה מגדולי הדור הקודם לפני כמאה שנה בערך.

ברוך אומר ועושה

8. כשנבחרתי לרבנות הראשית לפני יותר מחמש שנים, אחד הדברים הראשונים שעשיתי, קראתי לראש העירייה הקודם וביקשתי ממנו לעשות בורגנים כדי לחבר את רמות לירושלים, הוא אמר: "הירוקים" לא מסכימים. אמרת לו: תעשה בורגן בצבע ירוק... לכל הפחות תעלים עין, שהעירייה לא תבוא עם מנוף ותקח אותם. וברוך ה' יהודי יקר אחד תרם מכספו, ושמו בורגנים כל 30 מטר. ראיתי בעיני אדם אחד "הומלס" שאין לו איפה לגור, והוא הניח שם מזוהן וישן. בשנה הראשונה ששמנו את הבורגנים שילמתי כסף לכתובים שלנו משייבת חזון עובדיה, והם הלכו לישון שם כמה לילות. לפני שבוע התברר שגנבו את אחד הבורגנים והורסו את החיבור. השבוע טיפלו בזה, ויהודי אחד תרם עשרת אלפים ש"ח והביאו עם מנוף בורגנים חדש, עם חלון ודלת, יותר משוכלל ממה שהיה... וכי אני אכתוב פסק נגד מרן זצ"ל, חס ושלום, כולם יודעים שאנחנו נאמנים לפסקים של מרן, אבל גם הוא התחנן שיעשו בורגנים, וברוך ה' שעלה בידנו לעשות רצונו של צדיק. השבוע נעשה בדיקה שהכל בסדר ולא גנבו עוד פעם... מי שיקרא מגילה ברמות ב"ד הוא עובר על "לא תגודדו", ברוך ה' רוב ככל החיבור שם, אשכנזים וספרדים, קוראים בט"ו. יש כמה בודדים שמתעקשים, אבל אסור לפרוץ גדר.

י"ג צירופים

9. הזכרנו שיש צד לומר שחיבור בין המקומות זה בסמיכות של עד מיל, ועד רמות יש פחות ממיל. יש להם גם את הסברא של השלטי גבורים (פ"ב דבבא בתרא), שהעירוב מחבר את העיר לכמה דברים, ושכונת רמות היא בתוך העירוב של ירושלים. גם יש אומרים שאם הם משלמים את המיסים והארנונה לעירייה זה מחבר אותם לעיר, עיריית ירושלים אחרית גם על קברות, ומפנים להם שם את האשפה, וסברא זו רמזה כבר הריטב"א (מגילה ב:). עוד יש לצרף, רמת שמואל הנביא סמוך לרמות, ושמואל נקבר ברמה, כמו שכתוב "ויקברוהו בבית ברמה", ויש אומרים שרמה זו עיר שהיתה מוקפת חומה. רבינו הארי"ל גילה הרבה קברות, וגילה שהקבר שקוראים "נבי סמואל" זהו מקום קבורתו של שמואל הנביא. אלא שבספר שלשלת הקבלה כתב שהוא נקבר ברמה, והנוצרים העבירו אותו למקום אחר. אם כן זה לא פשוט, אבל חזי לאצטרופי. ועוד, הלכתי לחצר של 'בעלז', וראיתי משם את כל שכונת רמות לנגד עיני, והמאירי כתב שאם השכונה נראית מהעיר, זה מחבר אותה לעיר. כתבנו תשובה בזה שנדפסה בכמה מקומות [א.ה ראה בשו"ת הראשון לציון ח"א תאו"ח סימן ס]. והבאנו שם שלושה עשר צירופים להחשיב את רמות כמו כל ירושלים.

5 לא יודע איך, זה כבד, הביאו מנוף באמצע הלילה?

דעת מרן זצ"ל

טו. תשאלו: וכי מרן זצ"ל שכל רו לא אגיס ליה לא ידע את כל זה עד שבאנו וחיידשנו, "עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל" מרן לא צירף, כי הוא ראה את הירושלמי (ריש מגילה) שכתוב שם שהכל יוצאים ב"ד, שזהו זמן קריאת המגילה לרוב העולם. הפרי מגדים (סימן תרפח מש"ז סק"ב) והגאון מוילנא (סי' תרפח סעיף ד) פירשו בירושלמי שהכל יוצאים ב"ד, גם בן כרך שקרא ב"ד בדיעבד יצא ידי חובה. הפרי חדש (סימן תרפח סעיף א) חולק, וסבר שהבבלי חולק בזה על הירושלמי, שהרי אמרו בגמרא בגמרא (מגילה ב.) זמנו של זה לא כזמנו של זה, משמע שכן ט"ו שקרא ב"ד לא יצא ידי חובה, וכן בן י"ד שקרא בט"ו לא יצא ידי חובה. ביביע אומר ח"א (האו"ח סימן מג) יש תשובה על קריאת המגילה בזמן מלחמת השחרור, שהיו צריכים לקרוא אותה מוקדם, בפלג המנחה, ולקראת סוף התשובה (אות טו) הרב מביא את המחלוקת של הפרי מגדים והג"ר עם הפרי חדש, ומשמע שהרב תפס כמו הפרי מגדים, שכן ט"ו שקרא ב"ד יצא, ולכן גם לענין שכונת רמות, מרן זצ"ל העדיף להורות שיקראו ב"ד, כי לא היו בורגנים, ומספק כדאי לקרוא ב"ד, שגם בן כרך יוצא בזה בדיעבד. בגליון של יביע אומר כתב על הפרי חדש: תנא דמסייע ליה הרשב"א (מגילה סי' תנא דמ"ה ע"א). והאמת שמצאתי עוד שלושה ראשונים - הרשב"א הריטב"א והמאירי - שגם הם מסייעים לדברי הפרי חדש. המאירי מפרש את הירושלמי שרוב העולם יוצאים, הכוונה שרוב העולם קוראים ב"ד, אבל גם לדברי הירושלמי בן כרך שקרא ב"ד לא יצא ידי חובה. וכן פסקו כמה מהאחרונים שכן כרך שקרא ב"ד לא יצא ידי חובה וצריך לחזור ולקראו בט"ו, וכן פסק הרב צבי פסח פראנק בספרו הר צבי (ח"ב או"ח סימן קכג). מרן זצ"ל הביא סיעתא לדברי הפרי חדש, אבל בכל זאת חשש בלי בורגנים, אך בצירוף הבורגנים שפיר נסמוך על הצירופים לקראו בט"ו, ונחשוש לסוברים שכן כרך שקרא ב"ד לא יצא ידי חובתו.

הלכה ולמעשה

טז. אני אומר את זה על רגל אחת, יש בזה אריכות, אלו שחלקו עלינו לא קראו כל מה שכתבנו, אם היו קוראים הכל היו משתכנעים. וזו גם דעת מרן זצ"ל, אף אחד לא ילמד אותנו מהי דעתו. נמצא כאן רבי שלום סעדון והעיד בפני שמרן התחנן אליו: עשית את הלוי, ותעשה גם בורגנים. לכן אני חוזר ואומר בצורה ברורה: חבל לעשות מחלוקות, לא תתגודדו, צריך שכולם יעשו אגודה אחת. אדם לא יעמוד על הדעה שלו בשביל הכבוד, מה יתן הכבוד, היום אנחנו כאן ומחר בקבר. נמצא כאן הרב יהודה דרעי רבה של רמות לשעבר, וגם הוא מסכים איתי, זה מרא דאתרא... לכן הלכה בשכונת רמות קוראים בט"ו. אם אתם מכירים בית כנסת שקוראים ב"ד, "בקהל אל תחד כבוד", תלכו משם ותתפללו בבית כנסת אחרת. אם רוצים לתת מתנות לאבינוים גם ב"ד, למה לא... אבל את כל מצוות הפורים ולהשתכר, עושים בט"ו, כי רמות מחוברת לירושלים.

דברי קבלה

יז. בגמרא מגילה (ד.) אמר רבי יהושע בן לוי, חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר אליה אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי. הטוריא אבן (שם) כתב, שבזמן המשנה היו קוראים את המגילה רק ביום, כמו שכתוב במשנה (מגילה כ:). כל היום כשר לקריאת מגילה, אבל לא היו קוראים בלילה, ובא רבי יהושע בן לוי וחיידש לקרוא מגילה גם בלילה. לפי זה, קריאת מגילה ביום חייבה קבלה שהם דומים לדברי תורה, אבל קריאת מגילה בלילה היא מדרבנן בלבד ולא מדברי קבלה.

נשים חייבות במקרא מגילה

יח. בספר מים חיים (ח"א סימן ש) להגאון רבי יוסף משאש⁶ כתב, שהנשים במרוקו היו שומעות מגילה בלילה, אבל ביום לא נהגו לשמוע מגילה, מפני שהן עסוקות במשלוח מנות. גם בספר "לוקוט שמש"⁷ כתבו בשם הרב שלום משאש, שהמרוקאיות לא נהגו לשמוע מגילה ביום. אני לא מבין את זה, האם יש לזה מקור בפוסקים? בגמרא שם מובא: אמר רבי יהושע בן לוי נשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס. ולכן אף על פי שזו מצוה שהזמן גרמא הן חייבות, לא כל יום פורים... ולפי מה שכתב הטורי אבן, ביום החיוב הוא מדברי קבלה, וכי בשביל להכין אזני המן לא יקראו מגילה? לא כל מנהג צריך לאמץ. אמרו לי כמה חכמים מרוקאים שלא שייך להגיד "מנהג מרוקו", כי בכל עיר במרוקו היו מנהגים אחרים, אם זה קזבלנקה, אם זה מוכנאס, אם זה מראקש, אם זה בכפרים. ראו כמה נשים ועלניות שלא באו לשמוע מגילה וכבר אמרו מנהג מרוקו... צריך לבטל את המנהג הזה, בפרט כאן בארץ. נשים חייבות במקרא מגילה גם בלילה וגם ביום, וכך היה מנהגו של מרן זצ"ל מאז ומתמיד, היה קורא מגילה בבית הכנסת, וכשחזר לבית חזר וקרא את המגילה לנשים⁸.

הלכה מגילה מדרבנן

יט. להלכה חיוב קריאת מגילת אסתר מדרבנן. מה שאמרו דברי קבלה כדברי תורה, אין

⁶ כיהן כרבה של חיפה, היה יהודי מיוחד והיתה לו הדרת פנים, היה תלמיד חכם גדול.

⁷ עיניו "לוקוט שמש" כמו שיש "לוקוט יוסף"... למה לא, יגדיל תורה ויאדיר, קנאת סופרים תרבה חכמה.

⁸ הוא בירך בעצמו על המגילה, למרות שהנשים יכולות לברך כי הם חייבות במקרא מגילה, אבל משמע מדברי הריטב"א שלא טוב לנהוג שאחד יברך וחדש יקרא. וקיימת לו (ר"ה כט.) אף על פי שיצא מוציא, לכן הקורא מגילה לנשים יחזור ויקרא להם ערב.

הכוונה שיהיה לזה ממש דין דאורייתא. ראה לדבר, במשנה (מגילה יט:) הכל כשרים לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן. והקשו התוספות (ד"ה ורבי) מדוע קטן יהיה פטור, הרי מקרא מגילה זהו חיוב מדרבנן? יש לומר שזה תרי דרבנן, הוא עצמו חייב מדרבנן, מדין חינוך, קריאת המגילה עצמה מדרבנן, ולכן הוא פטור. וכך כתבו גם הרשב"א והר"ן.

אונן

כ. דברי תורה כדברי קבלה דמי נאמר לגבי אונן. כולם יודעים שאבל תוך שבעת ימי אבלות מותר באכילת בשר ובשתית יין "תנו שכר לאובד", אבל אונן אסור בבשר ויין עד הקבורה, כמו שכתוב אצל נדב ואביהוא להרחיב קצת. אונן שמת לו מת בפורים וקובר אותו בלילה⁹, מותר באכילת בשר ובשתית יין, מפני שמצוות יום פורים הן מדברי קבלה, ודברי קבלה כדברי תורה. והסבירו יותר, שלא יבוא עשה דיחיד וידחה עשה דרבים. לאכול בשר ולשתות יין בפורים זה עשה דרבים, והוא דוחה עשה דיחיד של האונן. הא לאו הכי, יש לכל מצוות פורים דין דרבנן, ולכן כשיש ספק אומרים ספק דרבנן לקולא בכמה דינים, ומקלים בעשיית מלאכה בפורים, ויש בזה עוד נפקא מינה.

מצוות דרבנן צריכות כוונה

כא. לפני קריאת המגילה צריך השליח ציבור להכריז: רבותי, לכוין לשם מצוה. משום שקיימא לן: מצוות צריכות כוונה. אמרנו שמצוות קריאת מגילה היא מדרבנן. הרדב"ז - לפני כחמש מאות חמישים שנה - מביאו המגן אברהם להלכה, שמצוות דרבנן אין צריכות כוונה, ואם כן לא צריך לכוין לשם מצוה במקרא מגילה, וכך תפס באור לציון¹⁰. אבל מחילה מכבודם, למרות שהמגן אברהם היה מגדולי האחרונים, והרדב"ז היה בדורו של סוף הראשונים ותחילת האחרונים, אין כן דעת מרן השלחן ערוך, ואנחנו קיבלנו הוראות מרן, ומשמע ממרן בכמה מקומות שגם מצוות דרבנן צריכות כוונה. יש כמה ראיות, נביא ראה אחת, מרן כתב (סימן יג): כל הברכות כולם שאדם שומע מחברו, התכוין לצאת ותחברו התכוין להוציא יצא. משמע שאם לא כווננו לא יצא. בגמרא (רה כט.) אמר ליה רבי זירא לשמעיה אכוון ותקע לי - לתקע בשבילי, תכוין להוציא אותי ידי חובה, ואני אתכוין לצאת ממך - שמע מינה מצוות צריכות כוונה. יש כאן שתי סוגי כוונות. לכוין לשם מצוה, וגם כוונה שהיא התחברות השומע והמשמיע, בגמרא משמע שהם ענין אחד כי מביאה ראה לכוונה לשם מצוה מכוננת השומע והמשמיע. וכך מפורש בבית יוסף (סימן רטז) שדין שומע כעונה ודין מצוות צריכות כוונה, דין אחד להם. ואם כן כשמוך כתב שבכל הברכות יש דין שומע כעונה, הלא כל הברכות חוץ מברכת המזון הם מדרבנן, ואם כן יש בהם גם דין מצוות צריכות כוונה. מה יענה על זה האור לציון, זו ראייה חזקה מאוד.

ניכר שעושה לשם מצוה

כב. החיי אדם (כלל סח) - מעתיקו המשנה ברורה (סימן ס סק"י) - כתב שאדם שעושה מצווה, וניכר שהוא עושה לשם מצוה, לא צריך לכוין לשם מצוה. לדוגמה, אדם שאוכל סעודת פורים, אולי כי הוא רעב, לא ניכר שזה לשם מצוה, אבל אדם שקורא מגילה ניכר שהוא קורא לשם מצוה. כעין המובא בגמרא בזבחים (ב:) לגבי קרבנות ש"סתמן לשמן קאן". מהשלחן ערוך בכמה מקומות לא משמע כך, אבל בדיעבד מי ששמע פרשת תוכר או מקרא מגילה ולא חשב במפורש לצאת ידי חובה, יסמוך על החיי אדם. לכתחילה גם האשכנזים יכוונו, שהרי מצוות צריכות כוונה. מרן השלחן ערוך (סימן ס סעיף ד) כתב מפורש: יש אומרים שאין מצוות צריכות כוונה, ויש אומרים שצריכות כוונה לצאת בעשיית אותה מצוה, וכן הלכה. קיימא לן יש ויש הלכה כיש בתרא, ומה שמרן הוצרך לחזק ולכתוב וכן הלכה, יתכן שבה לומר שתמיד כך ההלכה, ובין מצוות דאורייתא ובין מצוות דרבנן צריכות כוונה.

יכוין לברכות החזן

כג. מי שיש לו מגילה כשרה¹¹ וקורא בלחש מילה במילה עם השליח ציבור, מעיקר הדין יכול לברך בעצמו, וזה לא נקרא ברכה שאינה צריכה. ומי שקורא מתוך חומש או מתוך מגילה אחרת פסולה, עליו לכוין לברכות השליח ציבור, ולא יענה ברוך הוא וברוך שמו, רק אמן. ועל כן החזן יכריז שיענו אמן, ולא יענו ברוך הוא וברוך שמו.

מגילה ודקדוק קשר הדוק

כד. גם מי שיש לו מגילה כשרה, בדרך כלל עדיף שישמע מהשליח צבור, בפרט אם הוא לא יודע דקדוק טוב, או שלא הכין את המגילה כמו שצריך, במגילה אין ניקוד, ואם יקרא לא מדויק, יכול לשנות בדברים שהם מעכבים ולא יצא ידי חובה, כמו אם יאמר ומרדכי "ישב" בשער המלך, במקום ומרדכי "ישב", לא יצא ידי חובה. וכן אם יאמר והמן "נפל" על המטה, במקום והמן "נפל", לא יצא ידי חובה, מפני שזה פרסומי נישא גדול יותר כשהמגילה נקראת

⁹ אסור להלין את המת, זה איסור של לאו ועשה, כמו שכתבו הספרי ועוד, אבל עד הלילה מותר.

¹⁰ תמיד הוא היה אומר שהמגן אברהם חשוב אצלו כמו עשרות אחרונים. לא יודע כמה עשרות, שמונים או תשעים...

¹¹ באופן כללי כדאי שאדם יקנה לעצמו מגילה כשרה, זו הוצאה חד פעמית, וגם המגילה לא יקרה, אולי אלפים ש. לא צריך דוקא עור של צבי, עור של גזל, אפשר גם מגילה יותר זולה, גם מגילה עם ציורים אם עם ברכות שנכתבו בתחילתה, בדיעבד היא כשרה, כמו שכתב הרשב"א (ח"א סי' קנ).

העלון להצלחתם של: אליאב בן נאווה יגדל לתורה ולמצוות יראת שמיים אמיתי מול מידות טובות, אליהו בן אורלי לכל הישועות, אליהו בן ענפרה יונה שיתקבל לישיבה, זיווג הגון, אליהו בן רחל כל הישועות, אליז בת אסתר תהילה רפ"ש בקרוב, סטלה בת שרה בריאות, עשירה בת שרה לזווג, ניב יצחק בן שרה פרנסה טובה.

בלשון הווה. יש שינויים שלא מעכבים, כגון אם אמר יהודיים במקום יהודים. אבל אם יש לו מגילה כשרה והוא יודע לקרוא כהוגן, יכול לקרוא לעצמו בלחש עם השליח ציבור.

לא ברעש ה'

כה. צריך לשים לב שלא ירעישו עם קפצונים או נפצים, גם בשבוע שעבר דיברתי על כך. פגשתי בחור אחד מסכן משכונת רמות עם תחבושת בעין, שאלתי אותו: מה זה? אמר: זרקו נפצים והתפוצץ לו בעין, הלכה לו העין. אמרתי לו אולי תסע לחוץ לארץ לטפל בזה, אמר: אין מה לטפל. הוא רווק, מסכן, איזה שידוך ימצא עכשיו. היה גאון אחד כאן בירושלים, היתה לו עין תכלת מזוכית. אמרתי לאותו בחור, תעשה גם אתה עין מזוכית. הוא נעשה בעל מום, אם הוא היה כהן, היה פסול לעבודה בבית המקדש. כמה צריך להיזהר! אדם יזהר את הילדים שלו מכל הנפצים האלו. ובפרט בשעת קריאת המגילה, הילדים מרעישים כל פעם שמזכירים "המן" ואי אפשר לשמוע את המגילה, ולא רק בהמן, גם במרדכי הם מרעישים... לכן צריך למנוע את הדברים האלו. כשמרן זצ"ל התפלל בבית כנסת בורוכוב, הוא בעצמו היה אוסף את כל האקדחים והקפצונים, שם אותם על התיבה ושם מפה עליהם, וקורא את המגילה, ובשעת המגילה היה שקט דממה. ורק בסיום קריאת המגילה כשאומרים ארוך המן, כל אחד לקח את האקדח שלו והרעישו. בשלחן ערוך (ס"ט תרפט) כתוב שאדם צריך להביא את הילדים הקטנים לבית הכנסת, לחנך אותם במקרא מגילה. ודאי שמדובר בילדים שיושבים בשקט ולא מרעישים.

ראיה לדבר

כו. יש ראיה שלא מרעישים בשעת קריאת המגילה. מובא בהגהות מיימוניות (פ"א מהלכות מגילה ה"ג) המנהג שאומרים ארבעה פסוקים בקול רם "איש יהודי היה בשושן הברירה", "ליהודים היתה אורה ושמחה", "ומרדכי יצא מלפני המלך", "כי מרדכי היהודי", ובירושלים אומרים גם פסוק "בלילה ההוא נדדה שנת המלך", והמנהג הזה נועד כדי לעורר את הציבור, קוראים את המגילה שלושים וחמש או ארבעים דקות, אנשים יכולים להירדם, מידי פעם כולם צועקים את הפסוקים, וכך לא נרדמים. אילו היו קפצונים, לא היה צריך לקרוא את הפסוקים בקול, הקפצונים מעירים אותם... משמע שלא הרעישו בזמן קריאת המגילה.

לשמוע כל מילה

כז. צריך לדאוג שישמעו את כל המגילה מילה במילה. והרשב"א (סימן תסו) והר"ן (מגילה יח) כותבים שאם לא שמעו אפילו מילה אחת, לא שמע "המן" אחד, לא יצא ידי חובה. וראיה לזה מהגמרא (ס"ט בדין הלועז ששמע אשורית יצא ידי חובה, אמריקאי שלא מבין עברית ושמוע מגילה בלשון הקודש יצא ידי חובה. מקשה הגמרא, הרי הוא לא הבין? ומתמצת שגם אנחנו לא מבינים כל מילה ומילה, אנחנו לא יודעים מה הפירוש "האחשתרנים בני הרמכים", אלא די להבין את הענין, ולכן גם הלועז די שיבין את הענין בכללות. הרשב"א והר"ן שואלים: אם נאמר שאם לא שמע מילה אחת יצא ידי חובה, אם כך מה הראיה, לעולם הלועז ששמע אשורית לא יצא, ומה שאנו יוצאים למרות שלא הבנו את המילים "האחשתרנים בני הרמכים", כי גם אילו לא היינו שומעים את המילים הבודדות האלו כלל, היינו יוצאים ידי חובה. ועל כרחך שחובה לשמוע כל מילה ומילה מהמגילה, כל מילה מעכבת. לכן צריך להקשיב טוב לקריאת המגילה, ואם אדם ספספ איזו מילה, או איזה פסוק או שני פסוקים¹², ישלים מיד מתוך המגילה שלו או מתוך החומש.

בן כרך שהלך לעיר

כח. עוד הלכה חשובה, בן עיר שהלך לכרך, או בן כרך שהלך לעיר. מצוי בעיקר אצל בחורי 12 וקרא על פה לא יצא, והו רק ברוב המגילה או ברוב ענין.

ישיבות, או אברכים צעירים שהולכים לאביו או לחמיו. זו סוגיא שלימה, בגמרא זה עמוד אחד במגילה דף י"ט ע"א. וכמה דיו נשפך על זה, תראו חזון איש, הרב פראנק בהר צ"ב, הרב אורבך במנחת שלמה, וגם בילקוט יוסף יש בזה אריכות. אני אומר בקיצור: השנה פורים י"ד חל ביום חמישי, וט"ו ביום ששי. מי שגר בירושלים וביום רביעי בלילה נסע לבני ברק או לקרית ספר, ודעתו להיות שם בעמוד השחר¹³, זה נקרא פרוז בן יומו שיש לו דין פרוז¹⁴ והוא חייב לקרוא את המגילה כבר מרביעי בלילה¹⁵, ולקיים את כל המצוות - מתנות לאביונים משלוח מנות משתה ולומר על הניסים - שם. ביום חמישי בלילה הוא חוזר לירושלים, עושים בישיבה שלו מסיבת פורים, בירושלמי (פ"ב דמגילה ה"ג) מבואר שחייב לקרוא את המגילה עוד הפעם, כי מה שקרא בבני ברק זה מדין פרוז בן יומו, אבל זה לא החובה שלו. וכך פוסקים הרבה ראשונים: הרמב"ן, הר"ן, הרשב"א, וכן הרמ"ע מפאנו (פ"ק דמגילה), והחיד"א (במהותיק ברכה ס"י תרפ"ט סק"ג). אולם הקרבן נתנאל מדייק מדברי הרא"ש שהירושלמי לא להלכה, ובאמת הוא כבר יצא ידי חובה בעיר. להלכה אנחנו פוסקים כמו הראשונים שהזכרנו, וכסתמות דברי הירושלמי שצריך לחזור ולקרא את המגילה בירושלים בחמישי בלילה ובששי בבוקר. אבל מאחר ויש בזה מחלוקת הפוסקים, יקרא בלי ברכה, וגם לא יוציא ידי חובה את תושבי ירושלים, כי הוא מחוייב רק מספק.

בן עיר שהלך לכרך

כט. תושב בני ברק או תל אביב שקרא את המגילה בעירו כפי הדין, ובליל ששי בא לירושלים ובעמוד השחר היה בירושלים, לא חייב לקרוא את המגילה, יש בזה מחלוקת, ואני אומר בקיצור שכך מבואר במאירי ובריטב"א וברשב"א (מגילה יט). אמנם הרב אורבך במנחת שלמה (ח"א סימן כג) לא כתב להלכה כמו שאמרתי, אבל לפני עשרים או שלושים שנה מרן זצ"ל היה סנדק בתענית אסתר באיזה מקום, הרב יצא מהברית וניגשתי אליו לפני שנכנס לרכב, ואמרתי: אבא, מה הדין אם שגר בבני ברק או בקרית ספר וקרא את המגילה בי"ד, ובעלות השחר של ט"ו יהיה בירושלים, צריך לחזור לקרוא את המגילה? אמר לי מיד: תראה מאירי ועוד פוסקים, לא צריך לקרוא את המגילה. סגר את הדלת ונסעו, כך פסק על המקום. כך פסק גם בספר ערך השלחן (סי' תרפ"ט סק"ה) לרבי יצחק טייב מגדולי רבני ג'רבה. וזה שונה מפרוז בן יומו שנקרא פרוז וחזר לירושלים, כי הוא קורא כחובתו. ויש ראיה לכך מהתוספות (ט). שמביאים את דברי רש"י שבני כפרים יקראו פעמיים, ומקשים: ואם תאמר, אין יקרא פעמיים, וכי פעמיים פורים? ומתצים שבני הכפרים מתוך שהקילו עליהם שיכולים לקרוא בי"א י"ב ו"ג, לכן אם נמצאים בעיר בי"ד חוזרים וקוראים. משמע שמי שקרא כדינו בי"ד, לא יחזור עוד פעם לקרוא, יש פעם אחת פורים.

בחורי ישיבות

ל. בחורי ישיבות שגרים בבני ברק או בתל אביב, ולומדים בישיבה בירושלים, בחברון או בחזון עובדיה, ונמצאים בפנימיה בירושלים, האם הם נקראים ירושלמים, ואם נסעו בי"ד לבית של ההורים שלהם וחזרו בט"ו לירושלים צריכים לחזור לקרוא? או שהבית שלהם נחשב אצל ההורים בבני ברק, וכבר יצאו ידי חובתם ולא צריכים לחזור ולקרא בירושלים? לגבי חנוכה הם נפטרים בהדלקת נרות שבבית שלהם, כי מצות נר חנוכה נר איש וביתו, אין חובה על כל אחד להדליק, והם נפטרים בהדלקה של האבא בבית, כי שם ביתם, לשם הולכים בבין הזמנים, או כשלא מרגיש טוב, או כשסוגר וורט... ומסתפקים האחרונים מה הדין לגבי פורים. למעשה כתבנו בילקוט יוסף (עמ' שמה) שיחזור ויקרא מגילה בירושלים בלי ברכה, ולא יוציא אחרים ידי חובתם.

13 החזון איש (סימן קנא, קנב) כתב שהכל תלוי איפה הוא היה בשקיעה, אבל מרש"י משמע שתלוי איפה היה בעמוד השחר, וכן משמע מהריטב"א והתוספות ר"ד ועוד.
14 כמו שמבואר בגמרא (מגילה יט): פרוז בן יומו נקרא פרוז, דכתיב על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרות, מכדי כתוב היהודים הפרזים. למה לי למכתב היושבים בערי הפרות? הא משמע לך: דפרוז בן יומו נקרא פרוז. אשכחן פרוז, מוקף מנא לן? - סברא הוא, מדפרוז בן יומו קרוי פרוז, מוקף בן יומו קרוי מוקף.
15 יש אומרים שיקרא דוקא בבני ברק, אבל זה לא מוכרח, הוא יכול לקרוא גם בירושלים.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מנחם הראש"ל שליט"א
מכיחבנ"ס היודים כל מוצש"ק בשעה 20:30 השיעור מתחיל בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקן הליכות "בית מרן" 5293* שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

ריימונד בן שלי
בריאות איתנה

אשרת בת רחל
רפו"ש במהרה ולידה קלה

לכל המעוניין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יוקרים חייגו: *5290

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של "באן מורשת" 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

העלון להצלחתם של: נתנאל יאיר בן תמר לזיווג הגון וכל הישעות אביגיל בת שושנה לזיווג הגון במהרה, מרדכי בן שושנה לזיווג הגון במהרה, יעל בת שושנה לזיווג הגון במהרה, יהודית בת שושנה לזיווג הגון במהרה, ליאורה בת פרחיה ונחמן בן סול לזרע בר קיימא בקרוב, דניאל בן סול כל הישעות וישוב טוב בירושלים.

הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד ירושלים וראש ב"ד צ"ל (אור שדנא)

פרשת צו

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה" (ו ב).

פירש רש"י: "צו את אהרן", אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

מה החסרון כיס שיש בקרבן עולה? שבכל הקרבנות הכהנים מקבלים מבשרם, אבל קרבן עולה הוא כליל למזבח ואין הכהנים אוכלים ממנו, ולכן הוצרך הכתוב לזרז אותם להקריבו.

והקשה הרמב"ן: הרי גם בקרבן עולה הכהנים מרויחים שהם מקבלים את העור לעצמם, כמו שנאמר (להלן ז ה): "והכהן המקריב את עולת איש עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה", וא"כ אין להם חסרון כיס?

ופירש החתם סופר: התורה לא באה לזרז על הקרבת העולה, אלא על "תורת העולה", דהיינו לימוד פרשת עולה והלכותיה, שכל העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה, כמו שדרשו חז"ל (מנחות ק:): אמר רבי יצחק, מאי דכתיב (להלן פסוק יח) "זאת תורת החטאת", (להלן ז א) "וזאת תורת האשם", כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם. ע"כ. וכן יש לומר גם בעולה שנאמר בה "זאת תורת העולה", שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה.

והנה בהקרבת הקרבנות הכהנים מרויחים משהו, בחטאת אשם ושלמים יש להם חלק בבשר, ואפילו בעולה שאינם מקבלים מהבשר הרי יש להם את העור, אבל בלימוד תורת העולה הם לא מרויחים כלום, ויש חשש אולי לא ילמדו את ישראל על "תורת העולה" שכל העוסק בה הרי הוא כמי שהקריב עולה, שמא ימנעו מלהביא עולה ובמקום זה יעסקו בתורת העולה, וע"ז זה יהיה להם חסרון כיס. לכן הוצרך הכתוב לזרזם ללמד את ישראל על כוחה של "תורת העולה", שכל העוסק בה כאילו הקריב עולה, ולא יחששו לחסרון כיס שיגרם להם.

וזהו שאמר הכתוב "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה", "לאמר" לישראל וללמדם כי "זאת תורת העולה", שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה.

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה" (ו ב).

פירש רש"י: "צו את אהרן", אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

בספר שיח שרפי קודש (ח"א אות טסו) הביא פירוש נפלא לדברים אלו מהגאון בעל חידושי הר"ם זצ"ל: הנה קרבן עולה האמור כאן בא לכפר על המחשבה, כמבואר בירושלמי (יומא פ"ח ה"ז) ובמדרש (ויקרא ר"ג), ודרשו ר' מנחם פסוק (יהושעא כ לב) "והעולה על רוחכם היו לא תהיה", כלומר, העולה תהיה כפרה על המחשבה שברוחכם. וכן הוכיחו כמה שנאמר באיוב (א ה) "והשכים בבוקר והעלה עולות מספר כולם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלוקים בלבבם", שהקריב עולה לכפר על מה שחטאו בניו במחשבת הלב, ומכאן שהעולה מכפרת על

הרהור הלב. וכיון שפסוק זה עוסק בכפרה על הרהור הלב, נרמז בו כמה צריך להזהר בשמירת המחשבה וטהרתה, ועל זה אמרו שצריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס, כלומר, כל האיברים יש להם כיס המכסה אותם ושומר עליהם, העיניים יש להם עפעפיים כדי לעצום אותם לשמורם מלראות דבר רע, הלשון הקיף אותו הקב"ה שתי חומות לשמירה, אחת של עצם ואחת של בשר - השיניים והשפתיים (ערכין טו:), האזניים אפשר לסתום אותם בבשר האליה של האוזן, כמו שאומרת הגמרא (כתובות ה:): תנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה אוזן כולה קשה והאליה רכה, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לתוכה. ע"כ. וכן החוטם אפשר לסתום אותו שלא יריח דבר רע.

על ידי כיסים אלו יכול האדם לשמור את עצמו מראיה אסורה, מדיבור רע, משמיעה רעה ומריח רע. אבל המחשבה אין לה כיס לכסות אותה ולמנוע אותה מהרהור רע, ולכן קשה יותר להשמר ממנה, ולכן אמרו חז"ל (יומא כט.) הרהורי עבירה קשים מעבירה, ואמרו חז"ל (ב"ב קסד:): שזה אחד משלש עבירות שאין אדם ניצל מהן בכל יום, כיון קשה לאדם להשמור מהם. לכן צריך זירוז מיוחד על שמירת המחשבה בטהרה, ועל זה אמר הכתוב "צו" - לשון זירוז, על המחשבה שיש בה "חסרון כיס", שאין בה כיס לכסותה ולשמרה.

ויש מפרשים כי הלב צריך להיות נקי וטהור, שלא יהיה מכוסה בערלת הלב, כמו שנאמר (דברים יט ז): "ומלתם את ערלת לבבכם", ובשביל לטהר את המחשבה צריך שיהיה הלב עם "חסרון כיס" - שלא יהיה כיס של ערלת הלב המכסה אותו. וזה אומר רש"י: אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס - דהיינו על טהרת הלב שצריך שיהיה בו חסרון כיס.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

אם חירשים רוצים לעשות נחת רוח לכת יקבצו עשרה אנשים כסודים ויקשו תיקון למסור זה מועיל לו מאוד כאחד...
החודש ערכו אברכי "כולל בית מרח" תיקון נפטרם לימוד משניות וסינוני מסכת לעילוי נשמתם של:
מזל בת שונטל טלי **אורידה בת כמיסה**
 גם אתם יכולים לטמח את נשמת יקובכם! למסידת נשמת יקובכם התקשרו:
*5290

הגאון הגדול רבי אהרון קוטלר זצוק"ל
ראש ישיבת "ליקווד"

לאורם נלך הדליקו נר
כניסת נשמת הברית וזכרון

הגאון הגדול רבי אהרון קוטלר זצוק"ל

רבינו נולד בשנת תרנ"ב (1892 למניינם) בעיר סוויסלויץ לאביו רבי שניאור זלמן פיינס שהיה רב המקום. ולאחר מכן החליף את שם משפחתו "לקוטלר" וכל זה בכדי להימנע מגיוס צבאי ברוסיה. בילדותו ידע בעל פה את כל ספרי הגמ"ך ובגיל 11 עקב התייתמותו מאביו, נשלח ללמד אצל הרב זלמן סנדר כהנא שפירא זצ"ל.

בגיל 22 נשא לאישה את הרבנית חנה פרל ע"ה ביתו של רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל. ומסופר שרבי איסר זלמן מלצר סגר את השידוך במהרה לפני שמישהו אחר יקח אותו לחתן. לאחר נישואיו אף על היותו צעיר החל למסור שיעורים בישיבת עץ חיים שבסלוצק ולאחר כמה שנים נמלט מהקומוניסטים לעיר קלצק שבפולין ושימש שם כראש ישיבה, לאחר מכן בשנת תש"ג 1943 (למניינם) הקים את ישיבת "ליקווד" ששמה נקרא "בית מדרש גבוה באמריקה" שהייתה בזמנו עירת נופש קטנה, וכל זה בכונה תחילה כדי להרחיק את התלמידים מרחובות העיר של ניו יורק. רבינו נחשב לאחד ממנהיגי היהדות החרדית בארה"ב והיה נשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל בארה"ב.

רבינו התמסר בכל כוחו לבסס את "החינוך העצמאי" בארץ ישראל ואף לאחר פטירת חמיו הגדול רבי איסר זלמן מלצר קיבל לידיו את ישיבת "עץ החיים" בירושלים. והיה נוהג להגיע מידי פעם מחו"ל ולבקר בישיבה ואף למסור בה שיעורים.

רבינו היה ידוע בגישתו נגד הגישה שהיתה נהוגה באמריקה לערב לימוד קודש וחול והיה מראשי הלוחמים שהבחורים צריכים להקדיש את חייהם ללימוד תורה ואף תמך בהם כספית. ולכן פתח את ישיבתו שבליקווד שהנהיגה בדרך הישנה כמו בסלוצק. מספרים שהסבא מסלבודקא התבטא על רבי אהרון קוטלר ואמר עליו שכדאי להחזיק את תלמידי הישיבה ולו רק כדי ליצור את הסביבה בשביל רבי אהרון סוויסלוצ'ר (כינוי מהעיר בה נולד רבי אהרון קוטלר)

ועוד מסופר שבשנת תרס"ח (1908 למניינם) שלח הסבא מסלבודקא קבוצת תלמידים מובחרים מיישיבתו וביניהם היה רבי אהרון קוטלר כדי לשוחח עם קבוצת רבנים ידועים שביקרו בקבוצה וביניהם היה רבי חיים סולובייצ'יק ורבי מאיר שמחה הכהן ושני הרבנים התבטאו על רבי אהרון קוטלר רבי חיים התבטא שזמה ארבעים שנה לא נודמן לי לפגוש כזה עליו אמיתי ורבי מאיר שמחה התבטא זה הקטן גדול יהיה כרבי עקיבא איגר בדורו. ועוד התבטא עליו רבי חיים סולובייצ'יק באוזני רבי ברוך דב לייבוויץ' הוא (ר' אהרון) נראה כאחד מאלה שהעולם יעמוד עליהם רבינו נפטר ב-ב' כסליו תשכ"ג והוא בן 70 שנה.

השאיר אחריו דור ישרים מבורך את בנו הגאון רבי שניאור קוטלר שהתמנה אחריו לראש ישיבת "ליקווד" ואת חתנו הגאון רבי דב שוורצמן ראש ישיבת "בית התלמוד" בירושלים.

העלון להצלחתם של: יחיאל בן אסתר בריאות וכל הישועות, מאור בן לימור הצלחה בחיים שתהיה צדיקה בית נאמן, יפה בת מרים בריאות איתנה וכל הישועות, עומר בן יפה בריאות וכל הישועות, אורן בן ברכה שמחה בשורות טובות פרנסה בשפע שמחה והצלחה.

החזן. **להלכה:** הגבאי יהיה חייב לשלם לו גם על אותה שבת אבל אם אותו חזן לא היה בשבת ולא מינה חזן אחר במקומו הגבאי פטור מלשלם לו.

שאלה: אדם שקנה בביהכ"ס בשבת עליה לס' ולא זוכר כמה יתחייב לשלם עבור העליה כמה צריך לשלם מספק?

תשובה: יש מי שרצה לומר שאותו אדם ישלם לפי כמה שהוא מסופק דהינו שישלם לפי המחיר הפחות.

אבל הגמרא במנחות בדף ק"ו עמ': אומרת לענין הקדש שאדם הקדיש ולא זוכר כמה הקדיש מספק ירבה ליתן עד שיאמר לא לכל כך נתכוונתי.

ולפ"ז בנדו"ד אותו אדם שמשופק כמה יתחייב לבית הכנסת מספק ירבה בתשלום עד שיהיה בטוח שהוא לא יתחייב יותר מזה וכמו שכתב להדיא מרן השו"ע ביו"ד סי' רנ"ח סעי' ג' שכתב בזה"ל "הנודר צדקה ולא יודע כמה נדר מרבה ליתן עד שיאמר לא לכך נתכוונתי" עכ"ל.

ועיין עוד במעשה עם רבי במסכת ע"ז דף י"ח שגם משם משמע כך.

להלכה: אותו אדם מספק צריך לתת לבית הכנסת עד שיהיה בטוח שלא יותר מזה יתחייב.

שאלה: אדם שמקבל כסף על חזנות בבית הכנסת בשבת ועל כל שבת מקבל 150 ₪ שבסוף הכל בכל חודש מקבל 600 ₪ ובאחד מהשבתות הגיע חזן מפורסם לאותו בית הכנסת והחזן הנוכחי כיבד את החזן המפורסם שהוא יהיה חזן כל השבת ובאמת כך היה, ובא הגבאי בסוף החודש ואומר לחזן שהוא משלם לו רק על שלוש שבתות מתוך החודש שהרי שבת אחת הוא לא היה חזן, האם מותר לו לעשות כן?

תשובה: לכאורה טענת הגבאי אמת שהרי הוא משלם לו על כל שבת שהוא משמש חזן ואותו שבת הוא לא היה חזן אז למה שישלם לו,

אבל יש לדחות סברא זו שהרי אם הוא לא היה בכלל חזן באותו שבת הוא לא היה מקבל על כך כסף אבל בנדו"ד שבה חזן יותר טוב ממנו ומינה אותו שיהיה חזן חשיב כאילו הוא עצמו היה חזן ולכן יהיה חייב לשלם לו גם על השבת הזו.

וכמו שהגמ' בב"מ פ' השוכר את האומנין דף עה: אומרת לענין השוכר את הפועל כל המשנה ידו על התחונה בין אם בעה"ב שינה ובין אם הפועל שינה וכ"כ להדיא הרמב"ם בהל' שכרות פ' א' הל' ד' וכן הסמ"ג עשין פ"ט וכך פסקו הטור והשו"ע בחוש"מ סי' של"ג סעי' ה'.

וגם אצלינו לא חשיב שאותו חזן שינה מדעת בעה"ב שהרי מטרת הגבאי היא לא דווקא שהוא עצמו יהיה חזן אלא המטרה שיהיה חזן טוב בבית הכנסת ולכך דאג

הלכות נשים פסח

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במרכז הליכות "בית מר"ך

סגור ושיהיה היכר שיש שם חמץ וכל כך כדי שהישראל לא ישכח ויבוא לידי איסור אכילת חמץ בחג פסח, אם כן יוצא שחייב אדם להזהר שלא יהיה חמץ בביתו, אבל צריך לדעת שכל האיסור שיהיה חמץ בביתו של האדם הוא דווקא בחמץ הראוי למאכל כלב אבל אם אינו ראוי לאכילת הכלב מותר כמבואר בשו"ע (בסימן תמ"ב סעיף ט) ששם כותב מרן שאם יש לו לאדם חמץ בביתו והוא יתעפש קודם הפסח ואינו ראוי לאכילת הכלב מותר, ולכן בכל מקום שנמצא חמץ ואין יד האדם מגיעה לשם יכול אדם לפסלו מאכילת כלב על ידי שפיתת חומר ניקוי כגון אקונומיקה ובכך יצא ידי חובה.

שאלה: כשיש כמות גדולה של חמץ בבית כיצד עלי לנהוג?

תשובה: לכתחילה צריכה האישה להזהר שלא יהיה חמץ בביתה בחג הפסח שכן כך היה בזמן התלמוד, והאישה צריך לצמצם בקניות לפני פסח כדי שלא ישאר בביתה חמץ בזמן פסח, אבל אם קרה ונשאר לה חמץ, צריכה לאחסן את כל החמץ בתוך מקום סגור ולעשות היכר שהוא מקום של חמץ, וימכרו את כל החמץ לגוי, ואפשר לסמוך על מכירת חמץ שמתקיימת על ידי הרבנות הראשית לישראל ובתנאי שירשמו קודם לכך במכירת החמץ. (עיין חזון עובדיה פסח הלכות בדיקת חמץ)

שאלה: עד היכן אשה צריכה לחזר אחר החמץ?

תשובה: הגמרא בפסחים (ב. ע"ן ברש"י שם) אומרת שצריך לבדוק את החמץ בכל מקום שמצוי בו חמץ, כגון במקומות שבדרך כלל בני הבית אוכלים בהם ובמקום שנמצא בהם מאכלים שהם חמץ, שם צריך לבדוק! אבל בית שמצוי בו ילדים קטנים צריך לבדוק בכל מקום, שאפשר שהילד לקח בידו חתיכת ביסקווית ושם אותה במקום שאין אנו יודעים, שכן לא פעם מצאנו חמץ בכל מיני מקומות שלא מצוי שם חמץ והוא על ידי הילדים ששמו שם, כגון: מגירת משחקים, במעיל של הילדים, וכו' אבל מקומות שאנחנו יודעים בוודאות שאין שם שום חמץ אין צריך לבדוק שם כגון על ארונות הבגדים או על ארון הספרים.

שאלה: אישה שרואה חמץ בביתה במקום שאין היא יכולה להגיע לשם כגון בין גב הספרייה לקיר. או במסילת החלונות או בכל מיני חריצים, כיצד עליה לנהוג?

תשובה: נאמר בתורה (שמות פרק י"ג פסוק ז') מצות יאכל את שבעת ימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שעור בכל גבולך, מכאן למדו חכמים ז"ל שאסור שיהיה חמץ בביתו של ישראל או ברשותו והוא שהחמץ של ישראל אבל אם החמץ לא של ישראל אלא של גוי יכול שיהיה בבית הישראל. רק רבנן הצריכו שיהיה במקום

פריצת דיסק בגב

פינת בריאות
אתם שואלים והמנומחים עונים בנייל:
betmaran1234@gmail.com

פריצת דיסק בגב

מה זה דיסק? בין כל שתי חוליות לאורך עמוד השדרה נמצא דיסק, הדיסק מורכב מטבעת קשיחה וחזקה, שעשויה מיליוני סיבים של סחוס. בחלק הפנימי של הטבעת נמצא הגרעין הרך, חצי נוזלי, הפועל כבולם הזעזועים של החוליות.

מה זה בלט דיסק, מה זה בקע דיסק ומהי פריצת דיסק? בלט דיסק נגרם כאשר חלק מסיבי הטבעת הקשיחה נקרעים. בקע דיסק הוא מצב קשה יותר, כאשר כמעט כל סיבי הטבעת נקרעים. פריצת דיסק בגב היא תוצאה של קרע של כל סיבי הטבעת ושפיכה של הג'לטין החוצה.

מדוע בלט דיסק כואב? על-פי רוב, החלק הפנימי הקרוע של הדיסק לוחץ על שורש עצב או מגרר אותו ויוצר דלקת מקומית. מידת הלחץ על שורש העצב, קובעת את עוצמת הכאב ואת הפגיעה בתפקודו.

לפעמים, בלט דיסק קטן לוחץ על עצב וגורם לפגיעה, שמצריכה ניתוח לכריתת הדיסק. לעומת זאת, יש מקרים של פריצת דיסק גדולה, אך היא איננה גורמת ללחץ על עצב- ואז אין כל צורך בניתוח.

האם פריצת דיסק נמוצה יותר בגב התחתון? מרביתן של פריצות דיסק מתרחשות בגיל צעיר, 20-40 שנה. לרוב, האזור הנפגע הוא עמוד השדרה המותני, אך פריצות דיסק שכוחות גם בעמוד השדרה הצווארי.

מהם גורמי הסיכון לפריצת דיסק? בהרבה מקרים קדמו לפריצת הדיסק תנועות לקויות בעמוד השדרה. כפיפות ברגליים ישרות עם תנועות סיבוביות, לדוגמה, נחשבות לתנועות המזיקות ביותר, הגורמות לקרעים מיקרוסקופיים של המעטפת החיצונית של הדיסק.

אם מוסיפים לתנועות הלא נכונות גם עומס, כמו הרמת משאות כבדים ומשקל עודף של הגוף- מקבלים מתכון כמעט בטוח לפריצת דיסק.

איך מטפלים בפריצת דיסק? מחלקים את הסובלים מפריצת דיסק לשתי קבוצות עיקריות ובהתאם להם נקבע סוג הטיפול:

אנשים שאינם סובלים מפגיעה או חסר נוירולוגי וסובלים רק מכאבים חזקים. אלה יכולים להסתפק בטיפול שכולל תרופות נוגדות דלקת כמו: אטופן, ארטופן, טיפול בתרופות משככות כאב כמו: אקמול, אופטלגין, פיזיותרפיה, זריקות לחסימת תחושת העצב; הזרקה אפידורלית ומנוחה.

בי-90 אחוז מהמקרים הכאבים חולפים תוך שישה שבועות.

יש כיום גם אפשרות לצרוב את העצבים שמולכים את הכאב בעזרת גלי רדיו. ניתוחי פריצת דיסק מתבצעים רק כאשר הכאבים אינם חולפים בטיפול שמרני, או

אם קיימת פגיעה עצבית בגלל הלחץ על עצב, כגון חולשה כל הניתוחים לטיפול בבקע או בפריצת דיסק, נעשים במטרה לשחרר את הלחץ מהעצב, כאשר תוכן הדיסק החצי נוזלי פרץ החוצה ולוחץ על העצב.

לחיות עם האמונה

הרב הנאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית מדרש" ומחבר סדרת הספרים "ני לדגלי" ועוד...

כל החגים כאמצעי למטרה - פורים

שאלה: בפורים מנהג ישראל להפריז בשמחה, הרבה מעבר לשלושת הרגלים שבהם יש לנו מצווה מהתורה "ושמחת בחגך". בפורים השמחה עצומה, רוקדים ברחובות, שותים, מתחפשים, ולמרות שזו מצווה מדרבנן השמחה היא מעבר לכל שמחה. מדוע?

תשובה: אין שמחה כידיעת ה' במקרי הטבע. כל חגיגה הם זכר לנסים מפורסמים שמעל הטבע, כיציאת מצרים, מתן תורה וענני הכבוד, ואילו בפורים אנחנו חוגגים צירוף מקרים מופלא בשגרת הטבע. מצירוף המקרים במגילת אסתר אנו מכריזים שאין מקרה בעולם. זה שורש השמחה של היהודי. כשיהודי מאמין בנסים המפורסמים, אבל מתכחש לניסים העטופים במקריות העולם, עדיין הוא משועבד לכוחות, לכל מיני מקרים שפתוחים לפורעניות המתרגשות לבוא לעולם. וכאשר האדם חי בתחושה שאינו מופקר אלא שמור, ויש ייעוד לכל פרט בחייו, אין דבר משמח מזה.

יש הלכה, שמי שגר בעיר פרוזה קורא מגילה ב"ד באדר, אבל אם הוא נמצא אז בעיר מוקפת חומה, הוא קורא בה כדן מי שמתגורר שם, ולהפך. ואילו בחגים האחרים אדם שגר באמריקה ובא לישראל, צריך לחגוג יום טוב יומיים כדן תושב חוץ.

מדוע בכל החגים הולכים לפי מקום המגורים, ואילו בפורים פרוז בן-יומו נקרא פרוז, ומוקף בן-יומו נקרא מוקף?

נס פורים

הרב משה זרוב שליט"א
רב מחלבות שטרואוס - ישראל, ונסחלח מחלקת הכשרות הסוחר נחריה...

האם יש קשר בין קריעת ים סוף ובין נס פורים?

ונראה לי לומר כי מהלך שונה מצינו בנס הפורים, גזירת המן האגגי להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, היתה בתוקף גדול ונורא של מידת הדין. בגלל חטאם (מגילה י"ב ע"א). ואילו היתה יוצאת מחשבתו של המן אל הפועל, לא נשתייר חלילה-משונאיהם של ישראל שריד ופליט.

אולם כאשר שבו בני ישראל בתשובה שלימה על חטאם. נתגלגל הדבר ובא ליד גילוי עצום של מידה הרחמים. דוקא מתוך אותה גזירה שנמתחה עליהם מקודם. "ביום שברו איבי היהודים לשלוט בהם" - "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשנאיהם" (אסתר ט.א). ובזכות מידת הרחמים שנתגלגלה עליהם. לא זו בלבד שניצלו. אלא אף זכו ושלטו באויביהם. בשעה זו.

כשהבינו ישראל את עומק מידת הרחמים שבתוך הדין. גדלה אהבתם כלפי הקב"ה עד מאוד. שכן אם מתוך הדין מצמיח הוא להם ישועה בחסדו הגדול. על אחת כמה וכמה שירחם עליהם בשעה שמיידת הדין אינה מתוחה. וישראל מונהגים ברחמיו. לפיכך דוקא עתה נתעצמה אהבתם לבוראם מאוד. עד ש"הדור קבלוה בימי אחשוורוש" (שבת פח ע"א). קיבלו תורה ומצוות מתוך שמחה ואהבה.

מענה מתבאר היטב ההבדל בין נס מפלת מצרים על ים סוף ובין נס פורים, שכן

ענינו של נס מפלת מצרים בקריעת ים סוף. היה גילוי מידת הדין אף מתוך מידת החסד-דבר המביא ליראה. ואילו ענינו של נס הפורים. היה גילוי גודל החסד מתוך עומק הדין-דבר המביא לאהבה.

ולכן, נס פורים זכה לקביעות נצחית יותר משאר המועדים. וכפי שאמרו חז"ל (מדרש משלי פ' ט' אות ב) "שכל המועדים עתידי להיבטל, וימי פורים אינם בטלים לעולם, שנאמר (אסתר ט. כח): וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים". ולכאורה יש להבין, מהי מעלתו של נס מגילת אסתר על פני שאר הניסים והמועדים?

ובביאור הדבר נראה, על פי מה שתמחו חז"ל (פסחים נ' ע"א) על הכתוב (זכריה י"ז ט): "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" - אטו האידינא לאו אחד הוא? ותירצו "לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה- על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, לעולם הבא- כולו הטוב והמטיב.

מענה מבואר היטב מדוע דוקא נס הפורים יזכר גם לעתיד לבוא. שכן גילוי המיוחד של נס זה- התגלות החסד מתוך מידת הדין. הביא את ישראל לקבלת התורה מאהבה. והרי אלו טובה וחסד נצחיים-וזה הוא סודם של הימים העתידיים, ימים אשר בהם "יהיה ה' אחד ושמו אחד" ויכירו הכל וידעו כי גם מידת הדין מונהגת מתוך חסד.

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
יו"ר סניף אתנרים בתינוך ומגיש התכנית קידות שקופים ברדיו 'קול חי'

אז למה לא כל יום פורים?

עומדים אנו בעיצומם של ימי הקדושה הגבוהים ביותר בשנה, ימי הפורים. עד כדי כך שאמרו חז"ל על יום הכפורים שהוא רק פורים. לכאורה נראה כי חג זה הוא דווקא החג הכי חולי שיש. אין בו מצות שביתה, אין בו תפילות ארוכות במיוחד ואין בו שום סממן שמזכיר לנו יום טוב אחר. אז מדוע אם כן הפליגו חז"ל בקדושת היום הזה? התשובה לתמיהה זו נמצאת בשאלה עצמה. ידוע הדבר שכל שאדם עוסק במצווה גבוהה יותר, כך השטן עומד על ימינו לקלקל אותה. לכן 'הלביש' הקב"ה דווקא את המצוות הקדושות ביותר במלבוש צנוע, כדי שלא יכיר בהן השטן. (אמנם ביום הכיפורים אין 'מלבושים' אך זאת מכיון שגם השטן מושבת באותו יום). לכן נראה פורים כסתם יום של משתה (ומשטה...) בחיצוניותו, ע"מ להסתיר את אורו העצום והשגותיו הגבוהות מעיני השטן.

גם בחינוך כך הוא הדבר: דווקא את הערכים הגבוהים ביותר לא מנחילים בשיחות מוסר או בהכאת שבט ברזל- לא ולא!

ערכים אלו נספגים בנפשו של הילד דווקא כשהם מכוסים במלבושים פשוטים. **הכה שלהם הוא דווקא כשהם מוסתרים.** כשאבא יושב עם בנו ומשחק איתו

במשחקי ילדים או מקשיב ומתעניין בסיפורי השטות שלו, אזי הילד מרגיש חיבור **נפשי** אמיתי לאבא- מכאן ואילך, כל מה שיאמר האב, לכל מה שיכוון, יהיה ליבו של הילד קשוב ונפשו מתלהטת אחריו בבחינת 'משכני אחריו ונרוצה'.

ואין לך הזדמנות יפה לכך מפורים. פורים נתפס כ"חג של הילדים". פתאום יש תחפשויות, שתיית יין, ריקודים. לפתע גם המבוגרים משתטים קמעא והופכים לידים לרגע... זה יום יפה כ"כ והוא יכול להיחטרט בליבו של הילד לעד.

אם היום הזה יעבור בלי ביקורת, בלי צעקות והערות אלא עם חיוך, עם חיבוק והערכה. בלי ירידה מעצבנות לחייו של הילד על פריט כזה או אחר בתחפושותו או בכליו, זה יהיה דבר אדיר! אין לשער את גודל הטובה שתצמח מזה! זה יכול להפוך מ'סתם' חג ליום מפנה של ממש בחינוכם!

בעוד כמה שנים, לכשיגדלו, מן הסתם ינחמו את אקדחי הקפצונים, ישכחו מהנפצים ומהתחפשויות (כ... גם אלו של השטן...) אך הרווח הגדול יהיה החיבור העז שבלב לאבא, לדרך שלו ולכל מה שהוא מייצג.

אנא אחיי, בואו לא נחמיץ את ההזדמנות.

פורים שמח! אתגרים בחינוך: 0583-222-705

העלון להצלחתם של: אליו בת אסתר תהיה רפ"ש בקרוב, אלישע בן רננה כל הישועות, אלמוג בן סיגלית בריאות חזרה בתשובה, אמונה בת פנינה כל הישועות, יוסף בן נעמה כל הישועות אמוץ, שלום בית אסתר בת לידיה, אסתר חיה בת קרן סולטנה נחת שילכו בדרך ה', אסתר טיבא בת ברכה רפ"ש, אריאל בן בתיה הצלחה בכל.

ערב ר"ח אדר במדרשיות 'בית מרן'
 מומרכז ומצפון הארץ הגיעו לתפילה בכותל
 ולציונו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל
 בנוסף התברכו וקיבלו דברי חיזוק מפיו
 של הראשל"צ מרן הגאון הגדול
 רבי יצחק יוסף שליט"א

גם אתה יכול להיות שותף בקרוב רחוקים!!
היה שותף *5290

הגדה של פסח "בית מרן" מפוארת
 שמחים אנו לבשר לציבור הרחב
 על הוצאתו לאור לקראת חג הפסח
 של הגדת "בית מרן" מפוארת

- הכוללת:
- ✓ קיצור הלכות חג המסח
  - ✓ סדר בדיקת וביעור חמץ
  - ✓ סגולת רבי שמשון מאוסטרופוליא
  - ✓ שירים לחג המסח
  - ✓ נייר כרומו מפואר
  - ✓ אותיות מאירות עיניים
  - ✓ מריכה רכה
  - ✓ משלוחים לכל חלקי הארץ

במחיר מבצע לזיכוי הרבים ע"ס 10 ₪ בלבד

מהדורה מוגבלת!!

להזמנות: 054-8536781

**זכר למחצית השקל- ומתנות לאביונים בהידור
 נותנים 'לבית מרן'**

בהמלצתם של גדולי ישראל!

למה זה בהידור רב? כי לבית מרן:

- * רשת מדרשיות בוחבי הארץ לקרוב רחוקים * רשת כוללים ברחבי הארץ
- * מענה הלכתי 24 שעות בכל הנושאים
- * חלוקת סלים למספחות נוקטות
- * הפצת תורתו של מרן זצוק"ל

**תרום ותקיים מצוות מחצית השקל
 ומתנות לאביונים בהידור רב בו ביום**

קח חלק בגלגלי הזכויות *5290

העלון להצלחתם של: אריאל בת אילנה פרנסה בשפע, אריאלה בת חנה לולו זיווג הגון, אשר בן דפנה חיה רפ"ו"ש והצלחה, בלהה בילהה בת איזה שיהיה רפ"ו"ש במהרה, יגאל בן פלילה לרפ"ו"ש והצלחה בכל, דוד בן מלכה לרפ"ו"ש, גולה בת פנינה רפ"ו"ש ובריאות, ברכה בן זהבה כל הישועות, ברכה כנרת בת זרה כל הישועות.

לקבלת העלון במייל הרשמו betmaran1234@gmail.com